

מסורת הש"ס

^(א) וְעַמְּךָ לִקְנוֹת עַבְדְּךָ לְעֹלָם, וְלֹא לְשָׁנָה. ^(ב) כִּי יִשְׁכַּח אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיךָ, וְעָלְךָ יָצָא עֲוֹן. ^(ג) וְעַתָּה יָצָא עֲוֹן יִשְׂרָאֵל, וְעַתָּה יָצָא עֲוֹן יִשְׂרָאֵל.

הגהות הב"ח

^(א) נבדא דפשיטא לכו לרבא ואבוי וכו' דבני מנינא ר' זילא מרי אפי' (ב) תוס' ד"ה גרידה וכו' ע"כ שגוררת קצירה לטחינה שעמה: (ג) בא"ד אכל דטחינה שעמה דטחינה: שעמה:

גליון הש"ס

נב' אמר רבא הביא קרבן על ראשון, ע"י מנחם דף פ ע"כ ומסופק ד"ה כולו מלין: שם מילתא דפשיטא לכו לאבוי ורבא, ע"י שטענות ד' י"ז ע"א תוס' ד"ה א' גו' ע"כ: שם אבל חלב ודב' ע"כ לקמן דף פט ע"כ תוס' ד"ה אפרין:

מוסף רש"י

מהו דתימא אמר ר' יהושע בן לויקלא, כגון אכל עני תלמי ותיס בשני ממחין לא מנטרפין, בין להומרא, דלם אכל עני ותיס בשני ממחין כהעלם אכל חייב שמי, קמ"ל. ממין אכל חייב שמי קמ"ל, כשני ממחין ולא מליג ר' יוסע, כלהמלא קלמר (ברכות יב):

רבינו חננאל

קצירה (הראשונה) גוררת (הראשונה) קצירה, וזוהי שמביא חטאת על קצירה של שגגת שבת נתכפר לו קצירה שהיא בודון שבת, וכן כיון שנתכפרה חטאתה הראשונה שהיא מכלל הקצירה, שבשתייהן חטאת אחת הוא חייב, גורה נמי חטאתה הראשונה את חטאתה השנייה ונתכפר בשלם, אבל אם נודע לו בקצירה שהיא בודון שבת ושגגת מלאכות שהוא חייב בקצירה חטאת אחת ובטחינה חטאת אחת, (ומביא) (הראשונה) חטאתה, שנודע לו בה, קצירה זו גוררת הקצירה הראשונה ששתייהן קצירה ומנין מלאכה אחת הן, והטחינה הראשונה נגדרת בכלל הקצירה השנייה, שהטחינה הראשונה ששתייהן הראשונה והטחינה הראשונה אינו חייב בהן אלא אחת, ונתכפר שנתכפר מקצתה ונתכפר כולה, נמצא שנתכפר בקצירה וטחינה שהיא בשגגת שבת וזדון מלאכות בקרבן שהיא על הקצירה שהיא בודון שבת ושגגת מלאכות, והטחינה שנימה עומדת במקומה, לכשתודע לו מביא עליה חטאת, (אמר) אבוי [אמר] ג' אכל (אמר) אבוי הראשונה גוררת חטאתה השנייה, שהטחינה אחת היא, ומקשינן ומי אית ליה לרבא גרידה, והא תאמר אבל שני זיתי חלב בהעלם אחת ונדע לו על אחת, ונדע לו על אחת ונדע לו על אחת ונדע לו ואלו (שני זיתי), כות אחת בודעלמו של שני, אמר (רבא) (רבא) הביא קרבן על הראשון, ושני ממחין ראשון ושני ממחין ששתי אחת, שליש אתו מתכפר שהרי לא היה בהעלמו של ראשון, ואע"פ שהיה בהעלמו של שני,

קצירה גוררת קצירה, שניה כשפרתה וטחינה גוררת את הטחינה השנייה ונתכפרו כולן דקיימא לן אכל שני זיתי חלב כהעלם אחד אינו חייב אלא אחת וזה שעשה שתי קצירות כהעלם אחד שלא נודע לו בין קצירה לקצירה שחטא ואע"פ שהעלמה של שניה חלוק

קצת משל ראשונה סוף סוף העלם אחד הוא דלא נודע לו חטאו כינתים וידעוהו [חטא] הוא דמחלקות הלכך חטאת זו שצאה על הקצירה וטחינה ראשונה אחרווייהו קיימא ונתכפרו עם הקצירה כל קצירות שעלו שנעשו כהעלם אחד ועם הטחינה נתכפרו כל הטחינות שעלו כשעשאן כהעלם אחד: אכל נודע לו על הקצירה, אחרונה שזדון שבת ושגגת מלאכות והפריש עליה קרבן הואיל ובקרבן זה לא שייכא טחינה שעמה דהא אכל חדא מיחייב אי הוה ממדעי ליה תרווייהו: קצירה גוררת קצירה, ראשונה: וטחינה שעמה, של ראשונה: וטחינה, אחרונה שכנגדה של ראשונה: כמקומה עומדה, וכו' מתיידע ליה מיחייב עולה: קצירה גוררת קצירה, כמשפט דשני זיתי חלב כהעלם אחד הן וטחינה שעם קצירה ראשונה היינו משום גרידה דאף על גב דעיקר קרבן לאו משום קצירה דכדהא אלא הואיל ואיכפר ליה כדדי קצירה כמרייתא גררה לטחינה שעמה כדהא שהי שמהי היו תלויות בקרבן אחד ואין כפרה לזו בלא זו: וטחינה שכנגדה עומדה כמקומה, דגרידה לגרידה לא אמרין לאיכפורי טחינה אחרונה עם טחינה ראשונה משום שני זיתי חלב כהעלם אחד דהא קמייתא גופה כדגרידה היא דמיכפרה: שם טחינה אחת היא, ואע"י דקמיימא גופא כדגרידה אחת אמרין גרידה לגרידה: ומי איס ליה לרבא גרידה, אטחינה שעמה קפריך דנגררה עם הקצירה ואע"י דקרבן לאו אהיה קצירה איפריש דאיין כהעלם אחד לאו גרידה איכא דקצירה וקצירה כהעלם אחד לאו גרידה היא דכל שם עעירה הכפול כמה פעמים כהעלם אחד אין זו אלא חטאת אחת: ראשון ושני מספרינן, שהרי כהעלמו היה: שליש אין מתכפר, ולא אמרין הואיל והשני מתכפר עם הראשון כהעלמו לגרידה שלשני עמו ככפרתו ואע"י דלא שייך כדהי

לראשון: הביא קרבן ר'ו, כשכשפרישו הזכיר זו שם אותו זית: הביא קרבן על האמצעי נתכפרו כולם, ואין זה גרידה אלא כולם כהעלם של זה היו: אבוי אמר ר'ו, דאית ליה גרידה: כפר דשמעיה, רבא מאבוי דאמר אפילו הביא קרבן על אחד מהם נתכפרו כולם דאית ליה גרידה הדך ציה איהו ואמר להיהא דלעיל דמיכפרה טחינה שעמה כדגרידה: אי הכי, דכאבוי כצירא ליה דאמר גרידה: טחינה, שעמה דאיכפרה כדגרידה תגרוו נמי לטחינה שכנגדה משום שני זיתי חלב כהעלם אחד: גרידה גרידה, כי הך דטחינה קמיימא לא איכפרה אלא כדגרידה דלא עליה ולא על קצירה שעמה צא הקרבן אלא דאגריד כדהי קצירה הלכך לא הדרה גרידה לזמרייתא משום שם טחינה: מילפא דפשיטא להו, דודון שבת ושגגת מלאכות חזון מלאכות שגגת שבת ושגגת מלאכות וזדא אשגגת שבת וזדון חטאת דעעירה יהי מספקא ליה כי כו': קל וטחן, קצר או טחן: קצר או טחן וקצר וקצר, ולא נודע לו כינתים על חטאו: מהו שינטרפו, קצירה וקצירה לכשיעור וימחיו מהו היו העלם אחד ומנטרפי או דילמא כשני העלמות ניהו ולא מנטרפין: חלוקין לחטאום, אי הוי כשיעור לכל חד אין אחד מהן מתכפר בקרבן הצא על חזרו הלכך לא מנטרפי: הכי גרסינן וכל היכא דחלוקין לחטאום לא מנטרפי והא פנן כו': חלב וחלב, שני זימים והפסיק ביניהם יותר מכדי אכילת פרס דהו להו שמי אכילות: שאם אכל חיי וזם וחור ואלו חיי וזם, חזומו הטלם וכגון שלא שהה מתחילתו של ראשון עד סוף גמר אכילת אחרון יותר מכדי אכילת פרס ממין אחד מנטרפין: צריכא למימר, הא חדא אכילה היא דבשתי אכילות ליכא למאן דאמר חייב: טועני, שם חכס: שני ממחין, שני מיני דבשיל אחד ללי ואחד שלוק: ורבי יהושע היא, דכריתות דאמר דאמר מחלקין לאולו שני זימים כהעלם אחד בשני ממחין לחייבו שמי חטאות ואיטריכאל לאשמעיהו דלענין חלי שיעור מנטרפי דמהו דמימא בין לקולא כי הכא כי לחומרא כגון שיעור שלם אמר רבי יהושע דחלוקין הן וגבי שני תלמי שיעור פטור והיינו קולא וגבי שני זימים שלימים חייב שמים והיינו חומרא: ארישא מסני, להא דריש לקיש: אסיפא מסנינן לה, ולא איתמר הכי:

כלל גדול פרק שביעי שבת

עא.

י"א מ"י פ"ו מהל' שגגות הלכה י:

יד ב מ"י פ"ו מהלכות שגגות הלכה יא:
בז ג מ"י פ"ו מהלכות שגגות הלכה י:
בז ד מ"י פ"ו מהלכות שגגות הלכה א סמג עשין רג:

ז ה מ"י שם הלכה ד:
יח ו שם הלכה ז ופ"ד מהלכות שגגות הלכה יא:
אסורות הלכה טו סמג שם:
יב ז מ"י פ"ו מהלכות שגגות הלכה א:

מוסף תוספות

א, תימא דהא אית ליה נמי גרידה דגרידה דהא קאמר קצירה גוררת קצירה וטחינה ששמה וי"ל, דקצירה מילא, ב, דקצירה וטחינה של שגגת שבת חשיב ליה כמו דבר אחר, תוס' הלכ"ה, ג, וי"ל כגון שהיה לו ידיעה בכתם, קריע"א, ד, תימא, תוס' הלכ"ה, ה, הוה מתני, תוס' הלכ"ה.

רב נסים גאון

הכא כגון שאכלו בשני ממחין מחלקין, אבל קול [אמרן] ר' יהושע בבסבת כריתות בפרק אמרו אמר, אכלת חלב (דף טו) אמר ר' יהושע שמעיה באוכל מזבח אחד בחומש המחוין בהעלם אחד דהוה חייב על כל אחד ואחד, ורבנמר גרסי הוכי דמי ד', המחוין, אמר שמואל כאוזה ששינוי חמשה דברים בעולה מצטרפין הבשר והחלב והיין והסולת והשמן, חזיקו אמר כגון שאכל מהו אברים, ר"ל אמר אפילו תימא באבר אחד משכחל את בכתי, ר' יצחק אמר כגון שאכל בה' מיני קריית, ר' יוחנן אמר כגון שאכלה בה' טעמים, ורבן גמליאל הוא דאמר אין ידיעה לחצי שטח, בפרק הבונה [קטן קטן] הבונה ב' אותיות ב' העלמות אחת בשחרית ואחת בין הערבים, רבן גמליאל מחייב וזכמסי פוטריס, ובגמרא גרסי במאי קא מפיליין רבן גמליאל סבר אין ידיעה לחצי שיעור,

רבינו חננאל (המשך)

הרבא אינו חייב אלא אחת, וזה חייב על כל מלאכה ומלאכה חטאת, לא מנטרפי, דהא שגגת שבת וזדון מלאכות פטור הוא דהא אינו חייב אלא אחת ככולן, ואקשינן איך, והא אמר ככריתות פירק ג' אכל חלב וחלב כהעלם אחת אינו חייב אלא אחת, אכל חלב דם (מותר) [ונותרן כו', והויין בה ממין אחד צריכא למימר, ואמר ר"ל משום בר תיטניי הכא במאי עסקין כגון ששגגת שבת, ור' יהושע היא דאמר מחלקין, כלומר אם אכל חלב וחלב המחוין חייב ב' חטאות, ולא תימא דר' יהושע ביה (דאפי') [דאכל] חלב בשני חצאי זימים כהעלם אחד ב' המחוין, אמר אלא לחומרא אמרין לקולא לא אמרין, והוא כגון דאכל כותב ב' המחוין לפטורי לא, והנה אמר ב' חלב בתמחוי אחד בהעלם אחד חייב אחת אחת ששתיים בודון שבת ושגגת מלאכות, ר' יהושע מאי היא, דנתן בריהו בפרק ג' א"ר יהושע שמעיה שהאכל מזבח אחד בה' המחוין כהעלם אחת חייב על כל אחת משום מעילה, ואמרין התם הוכי דמי בה' המחוין, ואמר שמואל (טעמא) [כאוזה ששינוי חמשה דברים בעולה מצטרפין, הבשר והחלב והיין והסולת והשמן], וחזיקה אמר בחמשה אברים, וריש לקיש אמר אפילו באבר אחד בכתי, ור' יוחנן אמר בחמשה מיני קריית, ור' יצחק נפחא [אמרן] בה' טעמים, והרי הוא כיון שהוא שני חצאי זית ב' המחוין כמי שאינו שם חייב חטאות הוא, וקתני מצטרפין וזימין חז' ג' אפי' חלוקין הן לחטאות הן מצטרפין, ושנינו מי סברת דהא דריש לקיש כשעוה בר תיטניי ארישא הוא דקתני שאם אכל חצי זית וחור ואכל כחצי זית ממין אחד חייב, במלתא דחלוקין לחטאות מוקמי ליה ר' יהושע וכגון ששגגת שבת, אמרין, אלא כחצי זית דקתני סיפא אם אכל כחצי זית וחור ואכל כחצי זית אחר משני מינין פטור, עלה אמרי צריכא למימר, ואמר ר"ל משום [ברן] תיטניי לעולם ממין אחד, ואמאי תני בב' מינין, כגון שאכלן בב' המחוין ור' יהושע היא [דאמרן] המחוין מחלקין בין לקולא ובין לחומרא, ונמצא גם זה דברים שאין חלוקין לחטאות, ואקשינן אי הכי מרסיפא אי חצאי מין אחד ב' המחוין וקתני פטור,

גרידה דגרידה לית ליה, ומה שגוררת קצירה וטחינה (ב) שעמה לא חשיב גרידה דגרידה כדפי' כקונט' דמה שגוררת קצירה לקצירה לא חשיב גרידה כיון דהוי כהעלם אחד אכל טחינה (א) שכנגדה חשיבא גרידה משום דקצירה של זדון שבת אינה גוררת טחינה של שגגת שבת אלא על ידי הקצירה שעמה היא נגדרת (י) שעיקר קרבן אינה כשצילה ולר"י נראה דקצירה חשיבא גרידה מדקאמר קצירה גוררת קצירה אכל היא דטחינה לא חשיבא גרידה דגרידה^ב שאינו יכול לכפר על הקצירה אלא"כ מתכפר הטחינה עמה ואע"י דשני זיתי חלב כהעלם אחד לא חשיבא גרידה מ"מ קצירה וקצירה שאני שהלחת כשגגת שבת וההלחת זדון שבת וטעמא דמאן דלמר כנסמן דקצירה וקצירה אין מנטרפין היינו משום דלית ליה גרידה וקשה לרבצ"א לפי זה הוה מצי למאן פלוגמיהו דלכ"י ורבא אפילו בשלשה קצירות כגון שקצר כשגגת שבת וזדון מלאכות וחור וקצר זדון שבת ושגגת מלאכות ונדע לו הרשונה וחור וקצר כשגגת שבת חזון מלאכות דלרבא הציא קרבן על הראשון שני מתכפר שלשי לא מתכפר ולאכ"י גם שלשי מתכפר: במיין אחד חייב פשיטא, הוה מצי לשנויי הא מני רבן גמליאל היא^ב דלמרינן כסמון: אבנ' אסיפא מתנינן דה, אפילו ארישא הוה מצי לשנויי כגון שאכלו בשני ממחין ולאפוקי מרבי יהושע דאמר ממחין מחלקין אפילו לקולא אלא דמימא ליה לאוקמי כר' יהושע: משני מינין פשיטא, קף על גב דלענין מלקות מנטרפין כל המלמרינן דפרק בתרא דמס' ע"ן (דף טו), וזכמ' מעילה (דף פ' י) לענין קרבן פשיטא ליה דאין מנטרפין: מכלל

צריכא למימר ואמר ריש לקיש משום בר תוטני הכא במאי עסקין וכגון שאכלו בשני ממחין ורבי יהושע היא^ב דאמר תמחויין מחלקין מהו דתימא אמר רבי יהושע בין לקולא בין לחומרא קא משמע לן דלקולא לא אמר לחומרא קאמר והא הכא דחלוקין לחטאות וקא מצטרפי אמר ליה מר ארישא מתני לה וקשיא ליה אגן אסיפא מתנינן לה ולא קשיא לן משני מינין פטור צריכא למימר ואמר ריש לקיש משום בר תוטני לעולם ממין אחד ואמאי קרי ליה שני מינין שאכלו בשני ממחין ור' יהושע היא דאמר תמחויין מחלקין והא קא משמע לן דאמר רבי יהושע בין לקולא בין לחומרא מדסיפא מין אחד ושני ממחין מכלל

כשגגת שבת וזדון מלאכות, בב' המחוין חייב שתיים בודון שבת ושגגת מלאכות, ר' יהושע מאי היא, דנתן בריהו בפרק ג' א"ר יהושע שמעיה שהאכל מזבח אחד בה' המחוין כהעלם אחת חייב על כל אחת משום מעילה, ואמרין התם הוכי דמי בה' המחוין, ואמר שמואל (טעמא) [כאוזה ששינוי חמשה דברים בעולה מצטרפין, הבשר והחלב והיין והסולת והשמן], וחזיקה אמר בחמשה אברים, וריש לקיש אמר אפילו באבר אחד בכתי, ור' יוחנן אמר בחמשה מיני קריית, ור' יצחק נפחא [אמרן] בה' טעמים, והרי הוא כיון שהוא שני חצאי זית ב' המחוין כמי שאינו שם חייב חטאות הוא, וקתני מצטרפין וזימין חז' ג' אפי' חלוקין הן לחטאות הן מצטרפין, ושנינו מי סברת דהא דריש לקיש כשעוה בר תיטניי ארישא הוא דקתני שאם אכל חצי זית וחור ואכל כחצי זית ממין אחד חייב, במלתא דחלוקין לחטאות מוקמי ליה ר' יהושע וכגון ששגגת שבת, אמרין, אלא כחצי זית דקתני סיפא אם אכל כחצי זית וחור ואכל כחצי זית אחר משני מינין פטור, עלה אמרי צריכא למימר, ואמר ר"ל משום [ברן] תיטניי לעולם ממין אחד, ואמאי תני בב' מינין, כגון שאכלן בב' המחוין ור' יהושע היא [דאמרן] המחוין מחלקין בין לקולא ובין לחומרא, ונמצא גם זה דברים שאין חלוקין לחטאות, ואקשינן אי הכי מרסיפא אי חצאי מין אחד ב' המחוין וקתני פטור,

(ו)אין חשיב גוררת לכפרה, וכן אם הפריש קרבן על השלישי, שליש ושני מתכפרין, ראשון אין מתכפר שהרי לא היה בהעלמו של שלישי, הביא קרבן על האמצעי נתכפרו כולן שהרי כולן היו בהעלמו של אמצעי, אבל גרידה לא אית ליה, ושנינו רבא כי אמר לה לאח שמענתא לא (הוא) [הוא] ליה גרידה, כיון דשמע לאה דאמר אבוי אפילו הפריש קרבן על אחד מהן כולן מתכפרין, מיט' כולוהי בני ביקתא דתודרי ניהו וגריר לדודי, סבר ואמר איהו נבי גרידה, ואקשינן אי הכי (דרבא) [דרבא] נאבוי סבירא ליה חטאתי נמי דשגגת שבת נגדרה לטחינה דודון שבת, ושנינו קסבר רבא טחינה דשגגת שבת כיון דהיא עצמה גרידה היא לכפרה, לא גררה אחתיה, וק"ל רבבה, דאבוי לטחינה הוא ולחטאת רבבה, והא שטעמא דפשיטא ליה לרבא ולאינך דאמרין דודון שבת מצטרפין ונגדרת עם קצירה דשגגת שבת אפי' שחלקין לחטאות, מביעא ליה לר' יודא, דבעי ר' יודא קצר וטחן וטחן גרוגרת בשגגת שבת וזדון מלאכות ששתייהן חטאות הן, וחור [וקצר] וטחן חצי גרוגרת בודון שבת ושגגת מלאכות שחייב שמים, מהו שינטרפו שני חצאי גרוגרות, והנה קצר וטחן כגורגרת לחתיידי חטאת, אי לא, ואמרו ליה חלוקין לחטאת הן, וזדון מלאכות ושגגת שבת חייב אחת על כולן, דודן שבת ושגגת מלאכות חייב על כל אחת ואחת, וכיון שחלוקין לחטאות שהעושה מלאכות